

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

**Podkladový materiál Ministerstva vnitra
pro poslance Parlamentu ČR
39. schůze PČR - bod Informace vlády ČR
o migrační krizi**

21. ledna 2016

1) AKTUÁLNÍ SITUACE V OBLASTI MIGRACE V EU A V ČR

A. Aktuální situace v oblasti migrace v Evropské unii

- V souvislosti s neutuchajícím přílivem migrantů do EU (a vzhledem k tomu, že zatím došlo jen k velmi malému snížení počtu přicházejících migrantů i navzdory příchodu zimy) se nejpostiženější členské státy dostávají pod stále větší tlak.
- Listopadové teroristické útoky v Paříži pak celou situaci nadále eskalovaly a oživily debatu o bezpečnostních rizicích, které s migrací do EU mohou souviset.
- Balkánská trasa byla v roce 2015 jednoznačně nejfrekventovanější a jednoznačně převyšuje centrálně-středomořskou námořní trasu ústící v Itálii. Vstupní body do EU představovaly v roce 2015 především ostrovy v Egejském moři.
- V Turecku se aktuálně nachází 2-2,5 miliónů syrských uprchlíků.
- V listopadu bylo v Německu dle statistických údajů Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky zaregistrováno celkem 57 816 podaných žádostí o MO (z toho 55 950 prvních žádostí a 1 866 opakovaných žádostí). Nejvíce prvních podaných žádostí v Německu v listopadu vykazali státní příslušníci Sýrie, které následovali státní příslušníci Afghánistánu a Iráku.
- Počet nezletilých bez doprovodu, kteří v listopadu tvořili celkem 9% všech žadatelů v zemích EU, Norska a Švýcarska, zůstal oproti říjnu prakticky stabilní. Nejvíce těchto osob pocházelo z Afghánistánu (74%) – nárůst o 10% –, dále Sýrie (10%) a Iráku (4).
- Dle statistik EASO Sýrie v listopadu již sedmý měsíc zaujímala první pozici v počtu podaných žádostí o MO v EU+ s více než 54 600 podanými žádostmi (pokles o 9%). V listopadu počet žádostí o MO oproti říjnu (nejvíce v roce 2015) poklesl o 4%.

Reakce členských států - opatření na národní úrovni

Vzhledem k tomu, že ve většině případů byly reakce na vznikající krize v oblasti migrace na evropské úrovni buď velmi pomalé (v řádu let) nebo neefektivní, **přistupuje většina členských států k opatřením na národní úrovni**. Nejhlasitěji se ve vztahu ke kritické migrační zátěži vyjadřují především Německo a Švédsko (ale také Rakousko, Nizozemí, Belgie a Francie).

Německo, podporováno významnou částí západoevropských členských států, stále hlasitěji volá po **zavedení „férového“ permanentního redistribučního mechanismu**, který by rozdělil migrační zátěž mezi všechny členské státy. ČR se k této myšlence staví dlouhodobě negativně. Dle ČR by se EU měla v současné chvíli plně soustředit především na **systemová opatření k řešení příčin**

migrace a k řešení selhávání řízení migrace na prvním vstupu migrantů do EU. K řešení přímých důsledků stávající migrační vlny přijala Rada EU dvě rozhodnutí, která budou implementována po dobu následujících dvou let, a která se zatím jeví jako nefunkční.

Pro ČR je tedy prioritou urychlené přijetí těch nástrojů, které přispějí k omezení přílivu migrantů do EU zejména prostřednictvím zesílené a důsledné ochrany exponovaných částí vnější hranice – a to posílením ochrany vnějších hranic i za pomoci společné evropské pohraniční a pobřežní stráže. Stávající návrh EK na zavedení sdílené odpovědnosti EU (agentury zodpovědné za ochranu hranic) a členských států nicméně jednoznačně neřeší přímé omezení nelegální migrace na území EU, resp. otázku zneužívání azylového řízení v EU. Omezení migračních toků lze dosáhnout zlepšením systémového přístupu a masivním posílením kapacit i procedur především v členských státech prvního vstupu migrantů do EU. Tohoto cíle lze dosáhnout urychlenou implementací a zesílením úlohy konceptu hotspots, který by umožnil jasné rozlišení migrantů na ty, jež naší ochranu skutečně potřebují a na ty, jež musí být bezpodmínečně vráceni, a to přímo v těchto centrech.

V listopadu, resp. v prosinci 2015, **Švédsko** oficiálně zažádalo o zařazení mezi ty členské státy, z nichž se má relokovat. **Rakousko** pak požádalo o vyloučení z povinnosti podílet se na relokaci jako přijímající stát s ohledem na vysoké počty žadatelů o azyl, kteří se již nacházejí na jeho území. Švédsko chce využít možnosti „volných“ 54 tisíc relokovaných původně určených ve druhém relokačním schématu pro Maďarsko. Evropská komise již indikovala, že této žádosti Švédska vyhoví. Ačkoliv Česká republika chápe, že se Švédsko nachází na hranici svých kapacit, považujeme tento přístup za **nesystémový a v podstatě abdikuující na ochranu vnější hranice EU**, resp. registraci migrantů v místech prvního vstupu do EU. Zavedení tohoto opatření by navíc působilo kontraproduktivně vůči omezování sekundární nelegální migrace v rámci EU. Takové řešení pak v neposlední řadě opět řeší následky namísto příčin.

Dánsko, Finsko, Norsko, ale nově i **Švédsko** přistoupily k razantním návrhům na změny azylového práva s cílem zrychlit řízení a zamezit zneužívání. Ještě spolu s Francií, Slovinskem a Rakouskem zavedly tyto země postupně kontroly na vnitřních hranicích s poukazem na zajištění vnitřní bezpečnosti, neboť nejsou schopny usměrňovat migrační toky. Rakousko zahájilo stavbu plotu na své (vnitřní schengenské) hranici se Slovinskem.

Slovinsko na národní úrovni zahájilo koncept navrácení „ekonomických“ migrantů (do země pouští jen občany států, které jsou ve válečném konfliktu – Sýrie, Irák a Afganistán) zpět do Chorvatska, což vedlo k lavinové reakci na západním Balkáně, která skončila uzavřením makedonsko-řeckých hranic pro „ekonomické“ migranty. Slovinsko zahájilo stavbu plotu na své (vnější

schengenské) hranici s Chorvatskem, spory o existenci plotu pokračovaly mezi těmito dvěma zeměmi i v průběhu prosince, spor zůstává nevyřešen do dnešních dnů.

Jediné státy, které zatím žádné návrhy na změny legislativy a postupů nepředkládají, jsou **Itálie a Řecko**, kterým systém chaosu a umožnění sekundárních migračních toků plně vyhovuje. Jejich cílem je nyní změna evropských pravidel tak, aby byl sekundární migrační pohyb v EU de facto legalizován - nahrazení Dublinských pravidel trvalým redistribučním mechanismem všech žadatelů o azyl napříč EU.

Evropská komise, na podnět Německa a některých dalších podobně smýšlejících členských států, nad to nyní představila novou iniciativu, která má za cíl **zřízení masivního dobrovolného přesídlovacího mechanismu** (neoficiálně se hovoří až o 400 tisících osob) **syrských uprchlíků z Turecka**, který by měl, za předpokladu deklarované spolupráce s Tureckem v oblasti migrace, výrazně ulehčit Turecku v oblasti příjmu a péče o uprchlíky. I v oblasti přesídlování již však v tomto roce přijala EU společné opatření v podobě společného přesídlovacího schématu (ČR přispěla závazkem přesídlit 400 uprchlíků), v rámci kterého se členské státy zavázaly přesídlit 22 tisíc uprchlíků z třetích zemí. Před naplněním těchto závazků považujeme tedy další podobnou iniciativu za předčasnou.

Debata o jakémkoliv redistribučním mechanismu – ať už formou relokační nebo přesídlování, je dle soudu MVČR **předčasná** a měla by být zahájena pouze v okamžiku, kdy dojde **k zásadnímu omezení migračních toků do EU**.

Povrchní registrace běženců a neefektivní koncept hotspotů

Povrchní registrace příchozích migrantů (včetně podezření na účelové vytváření nových identit) jsou značně problematickou záležitostí ve všech státech balkánské trasy. Např. ve Slovinsku jsou pouze 15% příchozích běženců kontrolovány otisky prstů. **V Řecku přetrvává problém nekontrolovaného vstupu na území. Registrační proces, který není v souladu s evropskými standardy** – problém je především v neochotě řeckých úřadů a v nedostatečné kapacitě lidských zdrojů a technickoorganizačních záležitostech. Na mnoha řeckých ostrovech navíc funguje paralelní systém registrace.

Také koncept hotspotů je za současného stavu neefektivním a problematickým. Většina uprchlíků dává přednost pokračování v cestě před procesem relokační, z důvodu nemožnosti výběru cílové země. **Ustanovení hotspotů a relokační procedury** provází od samého počátku jak ze strany

Evropské komise, Itálie, Řecka a EASO **mnoho koordinačních a kompetenčních nejasností a sporů**. Snaha celý proces maximálně urychlit, i na úkor vyjasnění sporných bodů týkajících se samotné implementace (role styčných důstojníků členských států v relokaci, bezpečnostní aspekty relokačního procesu, aj.), nepřinesl dle mínění ČR valné výsledky a systém hotspotů nelze v současné chvíli považovat za spuštěný a funkční. I přes velkou snahu Evropské komise a tlak téměř všech členských států na urychlené ustanovení hotspotů v Itálii a Řecku nebyl zaznamenán výrazný pokrok. V Itálii jsou oficiálně funkční pouze dva hotspoty (Lampedusa, Trapani) a jeden hotspot v Řecku (ostrov Lesbos).

B. Aktuální situace v oblasti nelegální migrace a žádostí o azyl v České republice

- V ČR jsou od počátku října denně zjišťovány maximálně jednotlivci v rámci nelegální migrace. ČR zůstává na okraji sekundárního migračního proudu do západní Evropy.
- O mezinárodní ochranu žádalo v ČR v roce 2015 1 525 osob, 694 občanů Ukrajiny (46%), 134 občanů Sýrie (9%).

Česká republika od počátku při přístupu k řešení situace **postupovala v souladu s národním, komunitárním i mezinárodním právem**. Přístup České republiky byl od počátku lemován **principem solidarity** (navýšení finanční pomoci, expertů i materiální pomoci zemím zasaženým krizí) i **principem odpovědnosti** (důsledné dodržování postupu vůči osobám, které nelegálně vstoupily na naše území, včetně jejich řádné identifikace i jejich přístupu k řízení o mezinárodní ochraně).

V roce 2014 a na počátku roku 2015 se Česká republika připravovala na možnost masivnější **migrace z Ukrajiny** v důsledku narůstajícího konfliktu na východní Ukrajině. V tomto období ale spíše rostly **počty migrantů z Kosova**, kteří směřovali do Německa. Migranti sami deklarovali čistě ekonomické zájmy, proto přistoupila Česká republika v souladu s evropskými pravidly k zajišťování těchto nelegálních migrantů a jejich navracení zpět do Maďarska, nebo přímo do Kosova.

V květnu roku 2015 byly na území České republiky poprvé zjištěny **první významnější skupinky migrantů jiných národností, kteří chtěli přes Českou republiku tranzitovat dále do Německa a Švédska**. Nově tak na území byly zjištěny státní příslušnosti jako Irák, Somálsko, Sýrie, Bangladéš. Prvotní reakcí Ministerstva vnitra bylo nabídnout těmto osobám možnost podat žádost o mezinárodní ochranu na území, neboť jinak se na území nachází v nelegálním postavení. Tato nabídka byla, ve většině případů, striktně odmítnuta s poukazem na pokyny převaděčů (nežádat

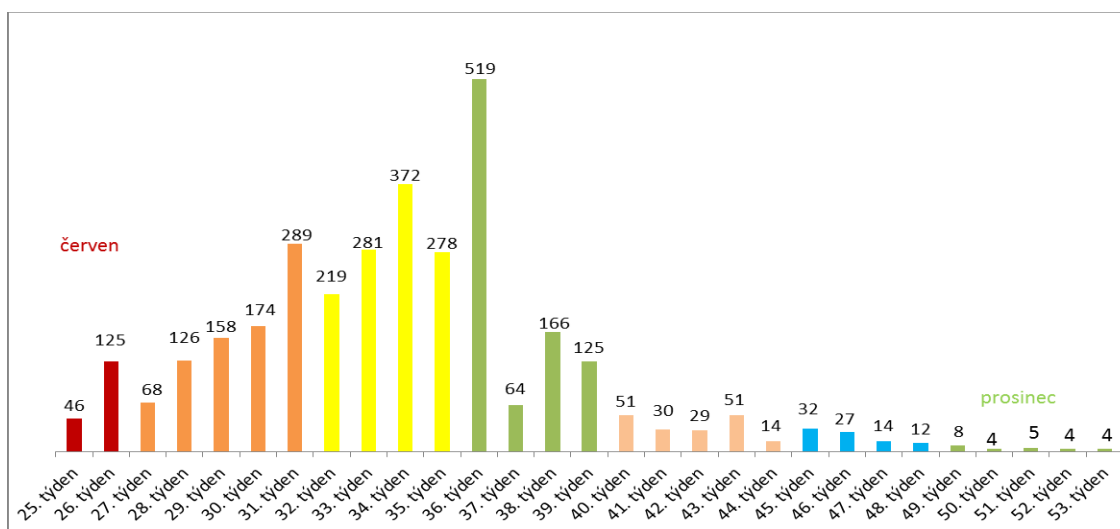
v tranzitních státech EU o azyl). Ministerstvo vnitra tak bylo nuceno přistoupit z důvodu zajištění identifikace osob nacházejících se na území České republiky v nelegálním postavení k jejich zadržení a následnému zajištění, pokud byl dán důvod (realizace návratu).

S navýšením počtu takto tranzitujících osob bylo k 17. 6. 2015 **vyhlášeno opatření policejního prezidenta** a byly navýšeny počty pobytových kontrol na specificky vybraných místech. Od 17. 6. 2015 bylo v rámci tranzitní nelegální migrace v České republice zjištěno ke dni 13. 1. 2016 celkem 3 315 osob. Počet takto zajištěných vyvrcholil na přelomu srpna a září 2015.

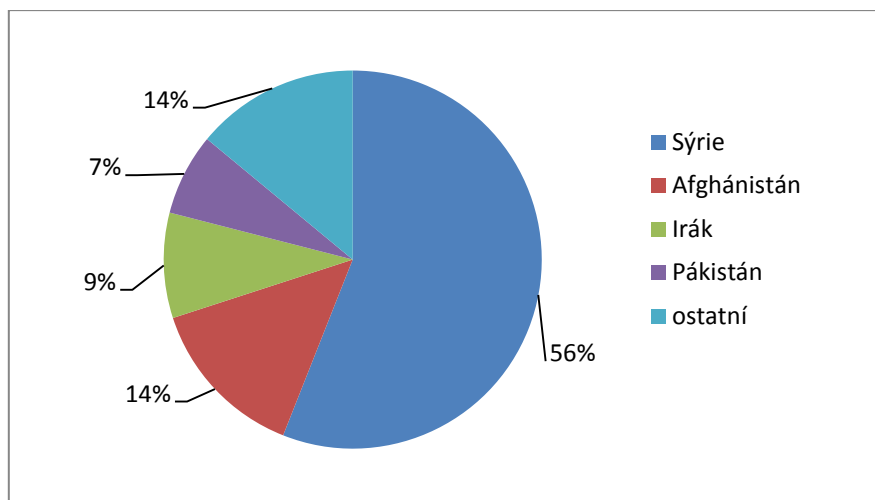
V důsledku zvýšených počtů zjištěných nelegálních migrantů a počtu zajištěných osob bylo nutné reagovat i navýšením kapacitních možností v **detenčních zařízeních**. Ministerstvo vnitra informovalo vládu o situaci na území podrobně v červenci 2015. Od června 2015, kdy byla základní kapacita 270 osob, byly do října 2015 realizovány úpravy, které umožnily využití kapacity až do výše 1580 osob v krizovém režimu. Ke dni 19. 1. 2016 je **v detenčních zařízeních registrováno 98 osob** (nejvíce zastoupené jsou státní příslušnosti Irák, Afghánistán, Ukrajina).

Výše uvedená opatření následně vedla k zásadnímu omezení nelegální tranzitní migrace přes území České republiky – důsledným dodržováním národních i evropských pravidel, docílila Česká republika stavu, kdy má nelegální tranzitní migraci na území pod kontrolou. Převaděči vědí, že nelegální pohyb migrantů ČR na svém území netoleruje.

Tranzitní nelegální migrace v ČR po týdnech o období červen – prosinec 2015

Složení zjištěných osob v rámci tranzitní nelegální migrace v ČR dle státní příslušnosti v období od 17. 6. 2015 – 4. 1. 2016:

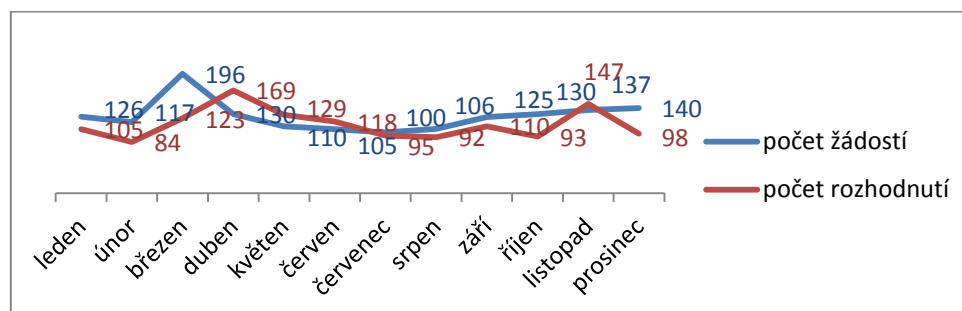
STATISTICKÉ ÚDAJE V OBLASTI MIGRACE

a) Žádosti o mezinárodní ochranu v ČR

V prosinci 2015 bylo v ČR evidováno celkem 140 žádostí o mezinárodní ochranu, o jednu žádost více než v listopadu a pokračuje trend mírného růstu počtu žadatelů od prázdninových měsíců. V prosinci 2015 bylo podáno o 3,9% více žádostí než v prosinci loňského roku (131 žádostí).

Nejvíce žádostí o MO podali v prosinci opět státní příslušníci Ukrajiny, a to celkem 57. Druhý nejvyšší počet podaných žádostí byl s velkým odstupem zaznamenán od státních příslušníků Sýrie, kteří podali 12, a Číny 10 žádostí. Následováni byli žadateli z Vietnamu s 9 podanými žádostmi a žadateli z Ruské federace se 7 žádostmi.

Počet žádostí o MO a počet rozhodnutí v roce 2015

V prosinci bylo rozhodnuto celkem 98 žádostí, což je meziměsíčně o 58% více. Celkem byla mezinárodní ochrana udělena 28 osobám. Ve 27 případech byla cizincům udělena doplňková

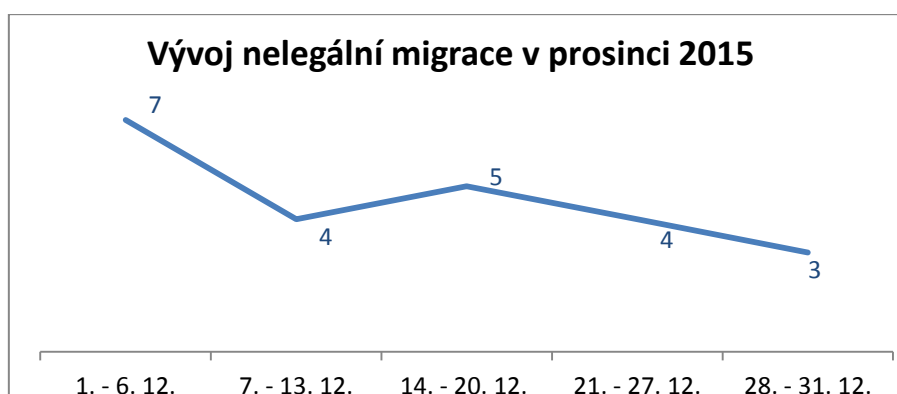
ochrana, konkrétně byla udělena 15 občanům Sýrie, 3 bez STP, 3 občanům Ukrajiny, 2 občanům Iráku a po 1 osobě z Kuby, Libye, Ruska a Uzbekistánu. **Azyl** byl udělen v **1** případě občanovi Mongolska. V tomto měsíci bylo dále vydáno 33 (tj. 33,7%) negativních rozhodnutí a v 37 případech (tj. 37,8%) bylo řízení zastaveno.

b) Nelegální migrace v ČR

V období od 1. 12. do 31. 12. 2015 bylo zjištěno celkem **388 osob** při nelegální migraci na území ČR. Z tohoto počtu bylo 372 osob (tj. 96,6%) odhaleno při nelegálním pobytu a 16 osob zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR.

- V oblasti nelegálního pobytu se dostali na první místo občané Ukrajiny (125 osob, tj. 33,6% z celkového počtu občanů 3. zemí). Na druhém místě se umístili občané Kuvajtu (43 osob, tj. 11,6%) a třetí místo obsadili občané Ruska (28 osob, tj. 7,5%).
- V případě TOP 3 státních příslušností se jednalo převážně o osoby, které překročily dobu povoleného pobytu na území ČR, kde předtím pobývali v legálním postavení.
- Při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR byli v prosinci nejčastěji zjištěni státní příslušníci Pákistánu (3) a po dvou osobách z Ruska a Íránu.

V oblasti tranzitní nelegální migrace bylo od počátku posílených opatření vyhlášených dne 17. června do konce měsíce prosince **zjištěno 3 294 osob**. Pouze v měsíci prosinci bylo zjištěno 23 případů nelegální migrace. Setrvale nízký stav zjištěných osob v rámci tranzitní nelegální migrace v jednotlivých prosincových týdnech lze sledovat na následujícím grafu:

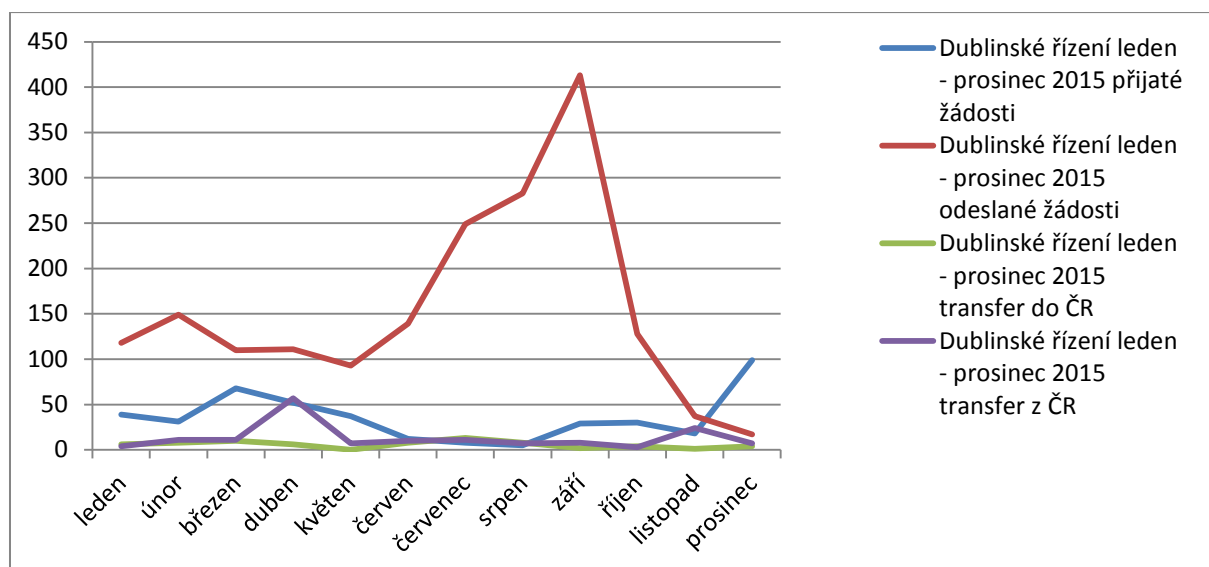
c) Dublinské řízení

V prosinci přijala ČR ze strany ostatních členských států EU celkem 99 žádostí dle Nařízení (ES) č. 343/2003 (došlo k meziměsíčnímu poklesu o 40%). Nejvíce přijatých žádostí se týkalo státních příslušníků Arménie (25), následovali občané Gruzie (18), Ázerbájdžánu (9), Ukrajiny (8), Sýrie (7),

Turecka (6), Kuby (5), Ruska (4), Iráku, Íránu (po 3), Mongolska (2) a po jednom občané Afghánistánu, Alžírsko, Egypta, Kamerunu, Kazachstánu, Kyrgyzstánu, Pákistánu, Pobřeží slonoviny a Šrí Lanky. Nejčastěji takovéto žádosti do ČR přicházely z Francie (28), Německa (22) a Švédska (21).

ČR v prosinci odeslala celkem 17 žádostí (meziměsíční pokles o 47%). Nejvíce odeslaných žádostí, se vztahovalo k občanům Ukrajiny (4), Běloruska a Alžírsko (po 2). Dále byly odeslány žádosti s 9 dalšími státními příslušnostmi (po 1). Nejvíce žádostí bylo odesláno do Polska (5), Maďarska (4) a Německa (2).

Celkem bylo **do dalších členských zemí EU předáno 7 cizinců (cca 3,5x méně než v předchozím měsíci)**; 4 občané Ukrajiny a po jednom občané Afghánistánu, Běloruska a Nigérie. Většina (3) transferů proběhla do Španělska a po dvou do Litvy a Maďarska. Opačným směrem – **do ČR byli předáni 4 cizinci**, konkrétně 3 občané Egypta z Rakouska a 1 Iráku z Finska.

2) POLITICKO-LEGISLATIVNÍ REAKCE EVROPSKÉ KOMISE

Evropský program pro migraci EK (Evropská migrační agenda)

Evropská komise se pokusila reagovat na setrvalý migrační tlak a na stávající nedostatky při provádění společných migračních politik EU sdělením „Evropský program pro migraci“, zveřejněném EK v květnu 2015, který měl rovněž poskytnout strategická vodítka pro další postup EU. Evropská komise navrhla konkrétní opatření k řešení uvedeného stavu, včetně dlouhodobější vize dalšího fungování společných politik EU v této oblasti.

Sdělení je strukturováno do tří částí: První cílí na **okamžitá řešení situace v centrálním Středomoří** a rozvíjí dosavadní kroky, včetně společného prohlášení Evropské rady z uvedeného zasedání dne 23. dubna 2015 a prohlášení Evropského parlamentu z 29. dubna 2015. Kapitola nadto zahrnuje návrhy, které směřují k položení základů zásadní systémové změny – zejména pak **povinnému rozdělování migrantů napříč EU prostřednictvím relokační a přesídlení**, a to prostřednictvím doporučení EK (právně nezávazné) k evropskému přesídlovacímu schématu a prostřednictvím návrhu EK na rozhodnutí Rady (právně závazné pokud přijato Radou) na relokační mechanismus a také zřízením registračních center tzv. hotspots na exponovaných částech vnější hranice, která by za podpory unijních agentur a členských států (dále jen „ČS“) pomohla těmto přetíženým státům s registrací a screeningem přicházejících migrantů. Tento koncept je úzce propojen s realizací relokačního mechanismu.

Ve druhé, hlavní části se EK pokouší o **strategický výhled dalšího směřování politik EU v oblastech azylu, řízení ochrany hranic, boje s nelegální migrací, ale také legální migrace a integrace cizinců**. Důraz je kladen na zahraničně-politické aktivity EU ve třetích zemích, které by zmírnily migrační tlaky. V rámci střednědobých strategických opatření provede EK v roce 2016 zhodnocení fungování dublinského systému, které by mělo zohlednit zkušenosti z fungování navržených mechanismů relokační a přesídlování tak, aby bylo dosaženo spravedlivějšího rozdělení žadatelů o azyl napříč EU. EK už v samotném sdělení hodnotí stávající Dublinský systém jako nefunkční.

Dlouhodobé cíle, které EK představuje v poslední části textu, předpokládají: i) Posílení Společného evropského azylového systému směrem k rigorózní jednotné legislativě (Azylovému kodexu), vzájemnému uznávání rozhodnutí o mezinárodní ochraně (azylu) mezi ČS a k ustavení jednotného rozhodovacího procesu na úrovni EU (řízeného jedním aktérem na úrovni EU);

ii) posilování odpovědnosti EU za řízení ochrany vnějších hranic EU směrem k ustavení Evropského systému pohraniční stráže a Evropské pobřežní stráže; EK předpokládá také iii) zapojování EU do oblasti řízení legální migrace prostřednictvím praktických nástrojů při zachování diskrece ČS ke konečnému rozhodnutí stran výběru migrantů a povolování vstupu a pobytu na jejich území.

Spolu s výše uvedenou migrační agendou Evropská komise vydala i „implementační balíček“, který měl konkrétními nástroji implementovat výše uvedené cíle.

1. implementační balíček obsahoval následující kroky:

Relokace: a to formou rozhodnutí Rady - první „relokační“ rozhodnutí o přijetí 40 tisíc osob z Itálie (IT) a Řecka (EL) – v rámci kterého se ČR dobrovolně zavázala přijmout 1100 osob – bylo přijato jednomyslně na Radě 14. 9., následně 22. září bylo kvalifikovanou většinou přijato druhé relokační rozhodnutí (ve skutečnosti součást níže uvedeného druhého implementačního balíčku), které ukládá povinnost členským státům přesídlit dalších 120 tisíc osob z IT a EL. ČR hlasovala proti tomuto rozhodnutí a byla přehlasována.

Česká republika by tak měla relokovat celkem 2691 žadatelů o mezinárodní ochranu z IT a EL (s úspěšností žádostí v EU nad 75% - v současné době jde o Syřany, Iráčany, Eritrejce a občany Středoafričské republiky) - 1036 z IT a 1655 z EL.

Koncept Hotspots: Většina ČS (včetně ČR) od samého počátku diskuzí o relokacích podmiňovala svou účast v relokačním mechanismu spuštěním konceptu hotspots v Itálii a Řecku. Od května do září 2015 proto probíhají jednání mezi EK, agenturami EU a Itálií a Řeckem o konkrétní podobě těchto center. První hotspot byl následně zřízen na Lampeduse v Itálii. První hotspot v Řecku je postupně spouštěn v těchto dnech na ostrově Lesbos. Ustanovení hotspotů a relokační procedury však provází od samého počátku jak ze strany Komise, tak ze strany IT/EL a EASO mnoho koordinačních a kompetenčních nejasností a sporů. Snaha celý proces maximálně urychlit, i na úkor vyjasnění sporných bodů týkajících se samotné implementace zatím nepřináší valné výsledky.

Přesídlení: Komise přijala doporučení, v němž vyzvala členské státy, aby v příštích 2 letech přesídlily ze zemí mimo EU 20 000 osob, které nesporně potřebují mezinárodní ochranu a které označí UNHCR. Členské státy, které se účastní tohoto programu, budou mít nárok na finanční podporu ve výši 10 tisíc Eur na přesídlenou osobu. Česká republika přislíbila přijmout 400 osob.

Akční plán EU proti pašování přistěhovalců: Plán na léta 2015–2020 vytyčuje konkrétní opatření na prevenci a potírání pašování přistěhovalců. Opatření zahrnují vytvoření seznamu podezřelých plavidel; specializované platformy pro posílení spolupráce a výměnu informací

s finančními institucemi a spolupráci s poskytovateli internetových služeb a se sociálními médii s cílem rychle odhalovat a odstraňovat obsah, jež využívají pašeráci k propagaci své činnosti.

Pokyny ke snímání otisků: Aby mohl společný azylový systém EU účinně fungovat, musí být migrantům při příjezdu systematicky snímány otisky prstů. Komise proto vydala pro členské státy pokyny, které stanoví osvědčené postupy pro snímání otisků prstů nově došlých žadatelů o mezinárodní ochranu.

Veřejná konzultace o budoucnosti směrnice o modré kartě: vedoucí ke změně stávajícího systému modrých karet EU, jehož cílem je usnadnit vysoce kvalifikovaným lidem příjezd a práci v EU, ale který je v současnosti jen velmi málo využíván. V rámci veřejné konzultace jsou zúčastněné strany (migranti, zaměstnavatelé, vládní organizace, odborové svazy, nevládní organizace, zprostředkovatelny práce apod.) vyzvány, aby se podělily o své názory na modrou kartu EU a na to, jak může být zdokonalena.

Na tento „první“ balíček následně navázala v září 2015 komise vydáním druhého implementačního balíčku, který dále konkretizuje návrhy na opatření vedoucí k implementaci cílů Evropského programu pro migraci.

2. implementační balíček zahrnoval především následující návrhy:

Společný seznam bezpečných zemí původu: tento návrh nařízení obsahuje společný seznam EU, který by měl zahrnout: Albánii, Bosnu a Hercegovinu, Makedonii, Kosovo, Černou Horu, Srbsko a Turecko. Smyslem je urychlit azylové řízení s migranty z uvedených zemí – žádosti o mezinárodní ochranu takových osob by měly být až na individuálně odůvodněné případy zamítány. Členské státy si smí ponechat nebo přijmout jinou legislativu o bezpečných zemích původu, která bude obsahovat i jiné země než výše uvedené.

Návratová politika: návrhy na vytvoření Akčního plánu EU k problematice návratů a Návratová příručky. Jedná se o právně nezávazné dokumenty obsahující zejm. „soft“ opatření (monitoring provádění návratů, podpora z fondů). Doporučení používat detenci pro účely provádění návratů nemůže být dle stávající legislativy plošně aplikováno, a jsou tak umožněny druhotné pohyby migrantů v rámci EU. Materiál předpokládá zavádění informací o návratech do společných informačních databází (SIS II, Eurodac), posílení role agentury Frontex v provádění návratů a vytvoření „integrovaného systému správy návratů“. Požadavek na předcházení druhotné migraci ze

svých území bude podpořen konceptem Hotspots. Komise hodlá otevřít vyjednávání o readmisních dohodách s dalšími třetími zeměmi – prioritně se zeměmi subsaharské Afriky.

Další zesílení nástroje relokace: prostřednictvím návrhu nařízení zřizující (trvalý) krizový relokační mechanismus v rámci Dublinského systému a návrhu rozhodnutí Rady zřizující (další) dočasná opatření v oblasti mezinárodní ochrany ve prospěch Řecka a Itálie (viz výše). Nařízení na trvalý krizový relokační mechanismus má umožnit spuštění obdobného dočasného opatření i v budoucnosti, uzná-li to Komise za vhodné (nebude potřeba schválení Radou). Návrhy Komise zahrnují distribuční klíč (Komise tak znovu opouští koncept dobrovolnosti, který přitom potvrdila i Evropská rada v červnu). Dublinské nařízení zůstane zachováno a bude se nově vztahovat i na relokované osoby, cílovou skupinou relokace zůstávají žadatelé o azyl z azylově relevantních zemí (netýká se všech migrantů, resp. všech žadatelů o azyl).

Sdělení Komise o pravidlech veřejných zakázek v souvislosti se současnou azylovou krizí: Poskytuje přehled možností pro zadavatele a zájemce o veřejné zakázky v oblasti financování opatření spojených s migrační krizí (bydlení, nezbytné dodávky a služby atd.). Jedná se o dokument spíše technického rázu.

Vnější rozměr migrační krize: prostřednictvím Sdělení Komise „Řešení uprchlické krize v Evropě: Role Evropské služby pro vnější činnost“. Vnější rozměr je klíčovou součástí řešení migrační krize. Dokument popisuje priority zaměřené na vnější dimenzi migrační krize, jako boj proti strukturám organizovaného zločinu, zejm. v souvislosti s námořní operací EUNAVFOR MED, prohloubení dialogů na vysoké úrovni o migrantech s klíčovými partnery, například v rámci rabatského a chartúmského procesu s africkými zeměmi a v rámci budapeštského procesu se zeměmi východní a střední Asie.

Ustavení Svěřeneckého fondu EU pro Afriku cíleného na příčiny nelegální migrace a vysídlené osoby v Africe: Evropská komise navrhla zřízení svěřeneckého fondu pro země Afrického Sahelu. Cílem svěřeneckého fondu je podpora stability v regionu, zlepšení řízené migrace, řešení příčin destabilizace a nelegální migrace a to především podporou ekonomiky, bezpečnosti, rozvoje a rovných příležitostí. Svěřenecký fond bude vytvořen zakládající smlouvou mezi EK a dárci, a to na omezenou dobu (do 31. prosince 2020). Evropská komise bude předsedat Radě a Operačnímu výboru svěřeneckého fondu. Rada se bude skládat z donorů a nepřispívající státy budou mít pozorovatelský status. Operační výbor složený z donorů pak bude rozhodovat o přidělování finančních prostředků na jednotlivé aktivity. Evropská komise si vyhrazuje právo použít 5% alokovaných prostředků na pokrytí provozních nákladů. Evropská unie přispěje do svěřeneckého fondu částku v maximální výši 1 000 000 000 EUR z 11. Evropského rozvojového fondu.

3. implementační balíček:

Zahrnuje legislativní návrhy směřující k otázce zajištění vnější hranice EU. EK poprvé představila balíček na Evropské radě 17. a 18. prosince 2015. Návrhy navazují na politickou diskusi vedenou na úrovni Rady ministrů vnitra (JHA) i na úrovni Evropské rady. Návrhy neobsahují neočekávané prvky, nejsou však prosty kontroverze a lze očekávat odpor členských států na vnější hranici především k otázce sdílené odpovědnosti EU a ČS (resp. oslabení suverenity ČS)

Jedná se o šest specifických návrhů:

Návrh nařízení o zřízení Evropské pohraniční a pobřežní stráže:

- Mění Frontex na „**Agenturu evropské pobřežní a pohraniční stráže**“
- Zavádí **sdílenou odpovědnost** za ochranu vnější hranice EU. O tu se bude starat „Evropská pohraniční stráž“, která bude zahrnovat jak složky národního státu na jeho úseku vnější hranice a složky Agentury.
- Ve smyslu rozhodování o vstupu složek Agentury na území zůstává suverenity členských států téměř nedotčena; vyslaní příslušníci Agentury působí pod velením hostitelského státu s tím, že nově je hostitelský stát může zmocnit k samostatnému působení, včetně odepření vstupu na území.
- Návrh nicméně nově směřuje k **nucené spolupráci členského státu s Agenturou** za určitých předem stanovených podmínek (nesplnění předchozích nápravných opatření nebo za situace mimořádného tlaku na vnější hranice).
- Návrh předpokládá, že členské státy vytvoří **stálé rezervní kapacity k okamžitému nasazení**. Státy s vnější mořskou nebo pozemní hranicí dají k dispozici minimálně 2% a státy bez vnější pozemní nebo mořské hranice minimálně 3% svých příslušníků pohraniční stráže.

Návrh nařízení na změnu Schengenského hraničního kodexu (o zesílení kontrol oproti relevantním databázím na vnější hranici)

- Osoby požívající právo volného pohybu budou podle návrhu nadále podléhat na vnějších hranicích pouze minimální kontrole. Nově však tato kontrola bude zahrnovat **systematické ověřování v příslušných databázích**, zda dané osoby nepředstavují **hrozbu pro veřejný pořádek, vnitřní bezpečnost, mezinárodní vztahy ČS nebo pro veřejné zdraví**.
- Návrh počítá také se **systematickou kontrolou příslušníků třetích zemí na výstupu** spočívající v ověření v příslušných databázích, zda dané osoby nepředstavují hrozbu pro veřejný pořádek, vnitřní bezpečnost, mezinárodní vztahy ČS nebo pro veřejné zdraví.

- V případě pochybností o pravosti cestovních dokladů či totožnosti osob by ČS měly také **ověřovat biometrické údaje.**

Návrh doporučení na příručku k EUROSUR

- Doporučující vodítka Komise ke správnému/lepšímu využívání nástrojů systému EUROSUR (evropský systém kontroly hranic) členskými státy.

Návrh nařízení o Evropském cestovním dokladu pro návraty (nelegálně pobývajících osob)

- Zavádí institut „*Laissez-passer*“ dokumentu, který by EU vydávala nelegálně pobývajícím osobám bez patřičné dokumentace.
- Institut by měl usnadnit navracení, klíčovým prvkem je nicméně **akceptace dokumentu třetími zeměmi (původu/návratu)**. Třetí země takový institut doposud odmítaly; a to i v kontextu vyjednávání EU/Afrika (Vallettský summit 2015).

Návrh změny nařízení o zřízení Agentury pro námořní bezpečnost

- Otázku migrace postihuje jen okrajově

Návrh na změnu nařízení zřizující Agenturu pro kontrolu rybolovu

- Otázku migrace postihuje jen okrajově

3) SOLIDÁRNÍ OPATŘENÍ ČR VŮČI TŘETÍM ZEMÍM

a) Podpora členských států EU pod silnými migračními tlaky:

- ČR dlouhodobě poskytuje své experty, technické vybavení i finanční prostředky pro mise a projekty na podporu ČS pod silnými migračními tlaky. A to jak bilaterálně, tak na unijní úrovni, především pak prostřednictvím agentur Frontex a EASO.

b) Program na pomoc uprchlíkům v regionech původu schválený vládou v lednu 2015, na který vláda uvolňuje 100 mil. Kč ročně. Pro rok 2015 byl prioritou převážně region Blízkého východu v souvislosti s humanitární krizí v Sýrii, mezi aktivity tohoto Programu tak patří:

- Peněžní dar vlády ČR ve výši 45 mil. Kč pro Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) na zlepšení infrastruktury uprchlického tábora Zatárí. Tento finanční příspěvek České republiky umožní UNHCR vybudovat bezpečnou elektrickou síť, která zajistí pravidelný a stabilní přísun všem obyvatelům uprchlického tábora Zatárí v Jordánsku. Uprchlický tábor Zatárí je s 83 tisíci obyvateli jedním z největších uprchlických táborů na světě a pátým největším městem Jordánska.
- 20 mil. Kč na obdobný projekt v iráckém Kurdistanu.
- Zapojení České republiky do společných evropských programů rozvoje a ochrany ve třetích zemích (RDPP). V roce 2014 se Česká republika zapojila do realizace RDPP pro Blízký východ – Jordánsko, Libanon a Irák finančním příspěvkem 10 mil. Kč. (ten bude v roce 2015 navýšen o dalších 5 mil. Kč). V rámci výše uvedeného Programu na pomoc uprchlíkům se Česká republika také připojí, v roce 2015, k novému RDPP pro severní Afriku, finančním příspěvkem 10 mil. Kč.
- 10 mil. Kč pro Turecko a Srbsko na podporu a rozvoj místních migračních systémů.

c) Dobrovolné zapojování do přesídlovacích aktivit (od roku 2008), a to prostřednictvím své Koncepce národního přesídlovacího programu:

- V návaznosti na dobrovolný závazek ČR a v rámci Evropského přesídlovacího schématu, plánuje Ministerstvo vnitra přesídlit, v rozmezí od července 2015 do června 2017, 400 uprchlíků z třetích zemí. Do výše uvedeného závazku budou také započítány rodiny, které budou přesídleny v rámci přesídlovacího programu, který vláda schválila v lednu – tedy přesídlení **nemocných syrských dětí s rodinami**.
- **z Jordánska** (zatím 4 rodiny, 21 osob). Tento program je ve finální fázi realizace, první tři vybrané rodiny dorazily do ČR **v polovině října**. Čtvrtá rodina přicestovala v polovině prosince.

- **Další skupina** přesídlovaných rodin syrských uprchlíků z Jordánska (10 až 15 rodin) je nyní, ve spolupráci s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), **ve fázi výběru konkrétních rodin.**
- Nad to MV přesídlí na základě usnesení vlády (č. 1052) **153 osob irácké státní příslušnosti z Irácké republiky a Libanonu** do České republiky na základě žádosti Nadačního fondu Generace 21. V rámci realizace tohoto přesídlovacího programu přesídlí Česká republika, za úzké spolupráce s Nadačním Fondem Generace 21, 130 vnitřních uprchlíků z oblasti iráckého Kurdistanu a 23 iráckých uprchlíků z Libanonu do České republiky. Celkem jde o 39 rodin.
- Všem přesídleným osobám bude v České republice poskytnuta mezinárodní ochrana formou azylu a důkladná zdravotní a sociální po-příjezdová asistence. Všichni přesídlení uprchlíci budou také zařazeni do Státního integračního programu ČR za účelem bezproblémového začlenění do české společnosti.

d) Dobrovolné zapojení do evropského relokačního programu

- V červenci 2015 se **ČR dobrovolně zapojila do realizace evropského relokačního programu**, a to závazkem relokovat 1 100 osob z Itálie a Řecka. Následně bylo na Radě pro justici a vnějškové věci dne 22. září 2015 kvalifikovanou většinou schváleno druhé „relokační“ rozhodnutí, které přisoudilo ČR povinnost relokovat dalších 1 591 osob z Itálie a Řecka. ČR hlasovala proti návrhu tohoto rozhodnutí. **Celkem by tedy ČR měla přesídlit na 2 691 osob.**
- Od samého počátku je jasné, že **system relokací nefunguje** – především pro nedostatek zájmu ze strany migrantů a z důvodu nemožnosti relokaci migrantů nařídít:
 - Místa k relokaci navrhlo již 18 členských států.
 - Zatím relováno pouze 190 osob z IT (do SE, FI, FR, ES, DE, PT, BE) 82 osob z EL (do LU, FI, DE, LT, PT) – zbývá tedy 159728 osob k relokaci.

Zastoupení českých expertů v hotspotech

- ČR nadále zastává pozici, že proces relokací bude možné spustit až v okamžiku **plného fungování konceptu hotspots** – tedy ustavení sítě registračních center v Itálii a Řecku. Tuto základní podmínku pro spuštění relokací prozatím nelze považovat za splněnou.
- Česká republika dlouhodobě nabízí své experty v rámci solidární pomoci Řecku a Itálii a na žádost z října 2015 reagovala okamžitě – nominací 10 expertů. V souladu se závazkem předsedy vlády, nominovalo také MV do aktivit EASO v oblasti hotspotů dalších 25 expertů – **celkem již je tedy EASO k dispozici 35 expertů CZ - druhý nejvyšší počet v EU:**

- Od spuštění hotspotů v Itálii (září 2015) a Řecku (listopad 2015) již v teamech agentury EASO působilo celkem 6 expertů MV. 4 experti v Itálii a 2 experti v Řecku.
- Těsně před vánočními svátky požádalo EASO členské státy (ČS) o možnost vyslání expertů, kteří by v hotspotech působili i přes svátky. Dva čeští experti byli ochotni v hotspotech přes vánoce působit (jeden v Itálii – Lampedusa a jeden v Řecku – Lesbos). **Naprostá většina ostatních ČS však této žádosti EASO nevyhověla a experti MV tak v hotspotech působili po dobu vánočních svátků prakticky zcela sami** – pouze za přítomnosti místních pracovníků a částečné přítomnosti koordinátorů z EASO.
- Na konci roku požádalo EASO ČS o **nominaci dalších expertů** (celkem 40), kteří by v polovině ledna odjeli do hotspotů v Itálii a Řecku. MV na tuto žádost reagovalo nominací dalších 5 konkrétních expertů – rozhodnutí o vyslání ze strany EASO se očekává.
- EASO původně žádalo o 374 expertů a zatím dostalo pouze 201 nabídek od ČS.
- v roce **2015** podle původního plánu poptával Frontex v České republice vyslání 19 policistů a 3 technických prostředků (termovize, služební pes, hlídkové vozidlo) - Česká republika poskytla v roce 2015 navíc 24 policistů a 2 termovize
- **celkové přispění České republiky Frontexu v roce 2015 činilo - 43 policistů, 3 termovize, 1 služební pes, 1 hlídkové vozidlo**
- v roce **2016** podle původního plánu poptává Frontex v České republice vyslání 37 policistů a 5 technických prostředků (3 x termovize, 1 x služební pes, 1 x hlídkové vozidlo)
- nad rámec toho Frontex poptal v České republice přispění pro registrační místa (Hotspoty), na což bylo reagováno vysláním dalších 20 policistů
- Frontex žádal o 743 expertů a dostal jich zatím jen 447.

e) Humanitární program MEDEVAC

- V roce 2015 je program MEDEVAC realizován převážně v podobě vysílání lékařských týmů do zemí původu (prioritně Jordánsko) k léčení uprchlíků a znevýhodněných skupin obyvatelstva v oborech kardiochirurgie, traumatologie, ortopedie, plastická a rekonstrukční chirurgie.
- V programu participuje 6 českých fakultních nemocnic.

- Za první pololetí roku 2015 vysláno 6 zdravotnických týmů do Jordánska, které provedly dohromady 59 odborných operací a vyšetřily více než 100 pacientů.
- Předpokládané celkové náklady na realizaci programu MEDEVAC pro rok 2015 jsou ve výši 50 mil. Kč, přičemž na první pololetí bylo uvolněno 25 mil. Kč.
- Od roku 2016 je plánován Stálý program MEDEVAC, jehož realizaci vláda schválila 20. listopadu 2015.

4. Aktuality v azylové a migrační politice a legislativě

a) Zákon o pobytu cizinců

V roce 2015 byly provedeny **čtyři novely zákona č. 326/1999 Sb.**, o pobytu na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Jednalo se o změny, které byly provedeny následujícími zákony:

- **Zákon č. 203/2015 Sb.**¹ nabyl účinnosti dnem 17. 8. 2015. Uvedeným zákonem byla zavedena fikce oprávnění cizince vykonávat zaměstnání v době, kdy sice již skončila platnost zaměstnanecké karty, ale probíhá řízení o prodloužení její platnosti a dále byly upraveny některé další s tím související otázky.
- **Zákon č. 204/2015 Sb.**², jehož podstatná část nabude účinnosti dnem 1. 10. 2016. Uvedeným zákonem byl mj. zaveden registr přestupků – novelou zákona o pobytu cizinců je umožněn přístup do tohoto registru členům Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců pro potřeby posouzení bezúhonnosti.
- **Zákon č. 314/2015 Sb.**³ nabyl účinnosti dnem 18. 12. 2015. K hlavním úpravám v zákoně o pobytu cizinců došlo v následujících oblastech:

Dlouhodobá víza - Dlouhodobé vízum bude moci být uděleno s platností až na 1 rok. Je - li žadatelem o dlouhodobé vízum cizinec mladší 18 let, bude vyžadován i souhlas zákonného zástupce (obvykle

¹ kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

² kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 69/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

³ kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

rodiče) či poručníka s pobytem takového cizince na území. Souhlas se nevyžaduje u toho zákonného zástupce, který za cizince žádost podává nebo se kterým má žít na území.

Lhůty pro podání žádosti o dlouhodobý pobyt a jeho prodloužení - Lhůta pro podání žádosti se prodlužuje. Žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo o prodloužení doby jeho platnosti lze podat nejdříve 120 dnů před skončením platnosti dosavadního povolení k dlouhodobému pobytu či dlouhodobého víza a nejpozději v poslední den platnosti víza či povolení k pobytu. Výjimkou je žádost o prodloužení zaměstnanecké karty, která musí být podána nejdříve 120 dnů a nejpozději 30 dnů před skončením platnosti dosavadní zaměstnanecké karty.

Důvody na vůli nezávislé bránící v podání žádosti ve lhůtě nebo prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu musí cizinec uplatnit při samotném podání žádosti a žádost musí podat do 5 pracovních dnů po jejich odpadnutí. K později sděleným důvodům nebude přihlíženo. Na výzvu je cizinec tyto důvody povinen prokázat.

Definice rodinného příslušníka občana EU - v souladu se směrnicí č. 2004/38/ES a navazující judikaturou Soudního dvora EU dochází k upřesnění definice rodinného příslušníka občana EU, zejména dosavadní pojem „vztah obdobný vztahu rodinnému“ je upřesněn tak, že bude zahrnovat pouze vztahy mezi nesezdanými partnery.

Trvalý pobyt - stanovena plošná povinnost osobního převzetí rozhodnutí o povolení k pobytu. Žádost o vydání povolení k trvalému pobytu nebude oprávněn podat cizinec pobývajícím na území na základě výjezdního příkazu. Žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu z důvodů humanitárních, zřetele hodných a v zájmu ČR nebudou moci být podány na území v době pobytu cizince na území na dlouhodobé vízum či povolení k dlouhodobému pobytu, které již není platné, ale pouze se za platné považuje (tzv. fikce pobytu). Dochází ke změně podmínek konání zkoušky z českého jazyka včetně okruhu škol oprávněných zkoušku konat. Dosavadní osvědčení o znalosti jazyka českého zůstávají v platnosti.

Rodinní příslušníci občanů EU s povoleným přechodným pobytem - neprodloužením platnosti pobytové karty rodinného příslušníka občana EU se ukončuje i přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU na území. Za nepodání či opožděné podání žádosti o prodloužení pobytové karty rodinného příslušníka občana EU lze uložit pokutu až do výše 3 000 Kč. Je-li přechodný pobyt na území cizinci ukončen na jeho žádost nebo pouze z důvodu, že přestal být rodinným příslušníkem občana EU nebo a s občanem EU přestal pobývat na území, může v 60 denní lhůtě od právní moci rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu na území podat žádost o trvalý pobyt po 5 letech nepřetržitého pobytu na území nebo o dlouhodobý pobyt.

Souhlas se změnou zaměstnavatele či pracovní pozice u zaměstnaneckých karet - požádá – li držitel zaměstnanecké karty o souhlas se změnou zaměstnavatele nebo pracovní pozice ve lhůtě 120 – 30 dnů před skončením platnosti dosavadní zaměstnanecké karty, bude tato žádost vyřízena současně také jako žádost o prodloužení zaměstnanecké karty. Takto nebude postupováno pouze v případě výslovného nesouhlasu žadatele nebo v případě, že délky zaměstnání u nového zaměstnavatele či na nové pracovní pozici nebude přesahovat dobu platnosti dosavadní zaměstnanecké karty.

Odpovědnost zákonného zástupce cizince za plnění povinností dle zákona o pobytu cizinců - zákonný zástupce cizince mladšího 15 let (nejčastěji rodič) bude povinen zajistit, aby tento cizinec na území ČR pobýval oprávněně, a také bude povinen zajistit plnění povinností stanovených zákonem o pobytu cizinců za takového cizince.

- **Zákon č. 318/2015 Sb.**⁴ nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2016. Součástí zákona byla i novela zákona o pobytu cizinců, kterou došlo ke zrušení vydávání cizineckých pasů bez nosiče dat s biometrickými údaji a strojově čitelnými údaji a ke změně některých údajů vedených v informačním systému cizinců.

b) Zákon o azylu

V roce 2015 se projednávala a dne 18. 12. 2015 i nabyla účinnosti rozsáhlá novela zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů a dalších předpisů (zákon č. 314/2015 Sb.).

Nová právní úprava obsahuje zejména implementaci dvou azylových směrnic do národního právního řádu, jedná se o tzv. procedurální směrnici (2013/32/EU) a o tzv. přijímací směrnici (2013/33/EU). Nová úprava rovněž zohledňuje vývoj praxe v dané oblasti na území ČR. Rovněž se adaptuje tzv. nařízení Dublin III - nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, které má za cíl určit jeden stát příslušný k věcnému posouzení žádosti o mezinárodní ochranu a upravuje se již v minulosti z podstatné části provedená transpozice tzv. nové kvalifikační směrnice (2011/95/EU). Jedná se o poměrně masivní změny, které do značné míry souvisejí s dobudováním tzv. společného evropského azylového systému.

Tento **zákon upravuje tyto nejzásadnější změny:**

⁴ kterým se mění zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

- zrušení institutu úmyslu požádat o udělení mezinárodní ochrany v ČR - cizinec bude plně v postavení žadatele o žádosti o mezinárodní ochranu již od prvotního momentu projevu vůle o tuto ochranu požádat;
- podstatnou změnou je nové pojetí opakovaných žádostí, kdy novela umožňuje rychlé a efektivní nakládání s druhými a dalšími opakovanými žádostmi;
- dochází rovněž k novému nastavení lhůt pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, stanovení lhůt pro soudy v případech rozhodování o žalobách proti negativnímu rozhodnutí o mezinárodní ochraně, pokud půjde například o žadatele nacházející se v detenčních zařízeních; krajský soud bude povinen rozhodnout do 60 dnů, stejně tak i Nejvyšší správní soud;
- zakotvena jsou rovněž přesnější pravidla a nové důvody pro zajištění žadatelů o žádosti o mezinárodní ochranu na území a v přijímacím středisku na mezinárodním letišti, včetně zavedení tzv. alternativ k zajištění;
- zrušuje se vízum za účelem strpění a nahrazuje se potvrzením o strpění.

c) Usnesení vlády

Vláda ČR se v roce 2015 na svých jednáních vícekrát zabývala migrační situací v ČR, včetně souvisejících otázek, a v návaznosti přijala řadu usnesení.

Usnesením č. 18 ze dne 14. ledna 2015 vláda schválila **realizaci přesídlení malé skupiny syrských uprchlíků – 15 rodin s dětmi z Jordánska.**

Usnesením č. 19 ze dne 14. ledna 2015 vláda schválila **zřízení Programu Ministerstva vnitra na asistenci uprchlíkům v regionech původu a prevenci velkých migračních pohybů.** Celkové předpokládané čerpání prostředků v rámci tohoto programu pro rok 2015 bylo 100 mil. Kč.

Usnesením č. 45 ze dne 19. ledna 2015 vláda schválila **pokračování programu humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel (MEDEVAC) pro rok 2015.**

Usnesením č. 331 ze dne 6. května 2015 vláda rozhodla o **poskytnutí peněžních darů do zahraničí k realizaci Programu Ministerstva vnitra na asistenci uprchlíkům v regionech původu a prevenci velkých migračních pohybů v roce 2015.** Peněžní dary byly určeny pro Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) na zlepšení infrastruktury uprchlického tábora Zátarí, na obdobný projekt v

iráckém Kurdistánu, na zapojení ČR do společných evropských programů rozvoje a ochrany ve třetích zemích (RDPP) a pro Turecko a Srbsko na podporu a rozvoj místních migračních systémů.

Usnesením č. 325 ze dne 6. května 2015 vláda schválila program Ministerstva zahraničních věcí „**Nové elity pro Sýrii – program stipendií vlády České republiky syrským uprchlíkům**“, na jehož základě ČR poskytne stipendia ke studiu 20 mladým Syřanům.

Usnesením č. 528 ze dne 1. července 2015 vláda projednala a vzala na vědomí „**Zprávu o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2014**“. Zároveň pověřila předsedu vlády předložit zprávu předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Dne 2. září 2015 projednal zprávu výbor pro bezpečnost, který jí svým usnesením č. 85 vzal na vědomí a pověřil předsedu výboru pro bezpečnost, aby zmíněné usnesení předložil předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Usnesením č. 621 dne 29. července 2015 o Strategii migrační politiky České republiky a o Komunikační strategii České republiky k migraci vláda přijala materiál, jenž definuje klíčové zásady migrační politiky českého státu, stanovuje cíle v dané oblasti a uvádí konkrétní nástroje sloužící k jejich dosažení. Realizace Strategie je koordinována prostřednictvím Koordinačního orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci, který nově zasedá i na úrovni členů vlády.

Usnesení č. 574 ze dne 13. července 2015 o opatřeních v souvislosti s migrační situací v Evropské unii a v České republice v návaznosti na závěry Evropské rady ze dne 25. a 26. června 2015

a

Usnesení č. 683 ze dne 20. srpna 2015 k návrhům opatření v souvislosti s migrační situací v České republice

Těmito dvěma usneseními byly **navýšeny finanční i personální kapacity věcně příslušných státních orgánů, rozšířena kapacita zařízení pro zajištění cizinců i kapacity uprchlických zařízení a zadány úkoly ve věci aktualizace Koncepce integrace cizinců a Státního integračního programu pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou.**

Usnesením č. 912 ze dne 9. listopadu 2015 vláda schválila pilotní projekt **Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny**, který zrychluje proces pracovní migrace vybraných osob z Ukrajiny.

Usnesením č. 954 ze dne 20. listopadu 2015 vláda schválila „**Státní integrační program pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2016 a v letech následujících**“, který upravuje program v gesci Ministerstva vnitra na další období v reakci na odhadovaný vývoj žádostí o mezinárodní ochranu v kontextu aktuální migrační situace v Evropě.

Usnesením č. 955 ze dne 20. listopadu 2015 vláda schválila „**Koncepci Ministerstva vnitra pro asistenci uprchlíkům a státům pod silnými migračními tlaky**“, která formuluje obecný rámec, v němž Ministerstvo vnitra provádí a do budoucna bude provádět své aktivity v této oblasti.

Usnesením č. 956 ze dne 20. listopadu 2015 vláda schválila **zřízení Stálého zdravotně humanitárního programu MEDEVAC** (sloužícího pro evakuace zdravotně postižených osob do ČR), resp. stálou podobu programu, včetně využití finančních prostředků na jeho realizaci ve výši 60 mil. Kč každoročně z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra.

Usnesením č. 958 ze dne 20. listopadu 2015 vláda schválila **poskytnutí dalších peněžních darů do zahraničí k realizaci Programu Ministerstva vnitra na asistenci uprchlíkům v regionech původu a prevenci velkých migračních pohybů v roce 2015**. Peněžní dary jsou určeny na rozšíření kapacity uprchlického tábora úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) Ashti ve východní části iráckého Kurdistánu, na Regionální program ochrany a rozvoje EU pro severní Afriku a na posílení srbského migračního a azylového systému.

Usnesením č. 962 ze dne 20. listopadu 2015 vláda schválila **zajištění finančních prostředků na pokračování asistence při přesídlení krajanů v roce 2016 a informaci o průběhu asistence přesídleným krajanům ve 2. pololetí roku 2015**.

Usnesením č. 1052 ze dne 14. prosince 2015 vláda schválila **realizaci přesídlení 153 osob irácké státní příslušnosti z Irácké republiky a Libanonu do České republiky na základě žádosti Nadačního fondu Generace 21**. V rámci realizace tohoto přesídlovacího programu přesídlí ČR, za úzké spolupráce s Nadačním Fondem Generace 21, 130 vnitřních uprchlíků z oblasti iráckého Kurdistánu a 23 iráckých uprchlíků z Libanonu do ČR. Celkem jde o 39 rodin.

Usnesením č. 26 ze dne 18. ledna 2016 vláda schválila **aktualizovanou Koncepci integrace cizinců s názvem „Ve vzájemném respektu“ a Postup při realizaci této koncepce v roce 2016**. Jde o vládní koncepci, jejímž cílem je podpořit nekonfliktní soužití s cizinci, zabránit vzniku negativních sociálních jevů a zajistit ochranu práv a bezpečnost všech obyvatel České republiky.